

Pictur da renum internaziunal

Exposiziun da Giovanni Giacometti a Berna

DA LUCAS DEPLAZES / ANR

■ **Ensemen cun il Museum d'art grischun realisescha il Museum d'art Berna ina exposiziun cun maletgs da Giovanni Giacometti (1868–1933) sut il motto: Colurs en la glisch. L'exposiziun è averta dals 30 d'october 2009 fin als 21 da fevver 2010.** Senza dubi fa part er Giovanni Giacometti – sco Cuno Amiet, Albert Anker, Félix Vallotton e Ferdinand Hodler – dals gronds artists svizzers dal 20avel tschientaner. Els han sviluppa vinavant las novas tendenzas dal temp modern tranter l'impressiunism ed il postimpressiunism. En il focus da l'attenziun duai star la geniale orchestrasiun da la glisch vibronda. Quest stil che caracterisescha il pictur Giovanni Giacometti vul l'exposiziun en il Museum d'art a Berna preschentar al public cun 100 exponats ord sia collecziun da maletgs. Da sia eccellente lavur artistica resorta ina immensa forza coloristica sco quai ch'ins po constatar sin ils maletgs da las cuntradas dal Malögia e da la Bregaglia. L'exposiziun vegn cumpletta cun intgins maletgs dad Amiet e Segantini. L'exposiziun duai era demussar che Giovanni Giacometti è stà ina personalitad, in artist remartgabel da muntada internaziunala. Giacometti haja prestà ina contribuziun essenziala per renovar la pictura svizra dal 20avel tschientaner, han ils ex-

perts punctuà a chaschun da l'infurmaziun da la pressa dad ier a Berna.

Venissascha cun il Chor viril rumantsch

A chaschun da la vernissascha dals 29 d'october 2009 che cumenza a las 18.15 en il Museum d'art a Berna (Hodlerstrasse 8) preschenta il Chor viril rumantsch Berna sut la direenziun da *Remigi Latour* las chanzuns: Miu Grischun, Increschantüm, Adieu a l'Engiadina, La patria ed Ils sains dalla seira. Suenten pon ins visitar l'exposiziun.

Biografia da Giovanni Giacometti

Giovanni Giacometti è naschì ils 7 da mars 1868 a Stampa en la Bregaglia. Gia baud percorsa sia scolasta ils talents da Giovanni ed al cussegli da cuntinuar cun ina scolaziun artistica. L'onn 1886 va Giovanni Giacometti a Minca e cumenza la scola d'art applitgà. Durant ses studi fa el enconuschientscha cun Cuno Amiet, che è restà ses ami l'entira vita. Gia 1888 – suenter la recruta a Bliuzuna – van omadus a Paris. Là èn els dus impressiunads dals blers maletgs dal «Salun da primavaira», principalmain da las ovras da Giovanni Segantini. Bainprest ha Giovanni Giacometti da sbatter cun problems finanziaals a Paris ed el turna enavos a Stampa, nua ch'el viva en l'isolaziun senza inspiraziun artistica. L'onn 1894 fa el in via-

di a Roma e Neapel, nua ch'el entaupa Segantini. La preschentaiziun da sias emprimas ovras durant ina exposiziun d'art naziunala a Berna al dat nov curaschi.

Ventiraivel en il ravugl da la famiglia

L'onn 1900 marida Giovanni Giacometti la giuvna Annetta Stampa e prenda domicil a Borgonovo. La famiglia cun quatter uffants munta per el ina fasa impurtanta da sia vita che promovava er sia inspiraziun. Durant quest temp chatta el finalmain ses agen stil. Influenzà da Segantini e Hodler creescha el maletgs da cuntradas muntagnardas che fan ina gronda impressiun. Sias picturas panoramicas da la Bregaglia u dal Malögia che traglischan en ina glischur fascinanta al fan conuscent. En la correspundenza cun ses amis ha Giacometti adina punctuà la rolla centrala da la glisch per sia pictura. Daper ils maletgs da cuntradas fan dentant er surstar ils blers purtrets da la famiglia che dattan perditga d'ina famiglia ventiraivla.

L'onn 1912 prenda el part d'ina exposiziun a Dresden. Ina ulteriura exposiziun a Turitg il medem onn en il Kunsthaus al porta in remartgabel success. 1920 chatta sia exposiziun a Berna ina gronda attenziun. I suondan allura diversas exposiziun sin tribuna internaziunala. Ses ultims onns passenta Giacometti a Stampa.

Autopurtret da Giovanni Giacometti (1899).